

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA TA'LIM BERISHDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV

D.Iminova

Andijon davlat pedagogika instituti
o'qituvchisi

H. Yaqubjonova

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi
1- bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15363456>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 01-May 2025 yil

Ma'qullandi: 05-May 2025 yil

Nashr qilindi: 08-May 2025 yil

KEY WORDS

ilk qadam, o'yin, kompetensiya, bola, pedagog..

ABSTRACT

Mazkur maqolada "Ilk qadam" davlat o'quv dasturining 3-4-boblari chuqur tahlil qilinadi hamda mazkur boblarning maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama rivojlantirishdagi o'rni yoritiladi. 3-bob "Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim berishda kompetensiyaviy yondashuv" bo'lib, bu bo'limda bolaning rivojlanish kompetensiyalari bayon etilgan.

Takomillashtirilgan "Ilk qadam" davlat o'quv Dasturi maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor va mutaxassislarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti ilmiy kengashining 2021-yil 23-dekabrda 10-sonli bayonnomasi, O'zbekiston Respublikasi ta'lim vazirligining Muvofiqlashtiruvchi kengashining 2022-yil 4-fevraldagi 1-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan va nashr qilish uchun tavsiya etilgan.

Davlat o'quv dasturi – bu bolaning barkamol shaxs sifatida shakllanishiga qaratilgan bo'lib, ta'lim va tarbiya jarayonining maqsadlari, vazifalari, tamoyillari, kutilayotgan natijalari, mazmuni va tashkil etilishini belgilaydigan tayanch hujjat hisoblanadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim berishda kompetensiyaviy yondashuv o'sib borayotgan bola shaxsini hayotga tayyorlash, unda hayotiy muhim masalalarni hal qilish uchun zarur bo'lgan, axloqiy me'yor va qadriyatlarni o'zlashtirish, boshqa insonlar bilan muloqot qilish, "Men" obrazini qurish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat usullarini shakllantirishga tayyorgarlikni ko'zda tutadi.¹

Maktabgacha ta'lim bolaning tayanch kompetensiyalarini rivojlantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. U ta'limning keyingi bosqichlarida, shuningdek, butun hayoti davomida rivojlanib boradi.

Davlat o'quv dasturi kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan. Bu maktabgacha ta'lim va ta'lim va tarbiya jarayonida bolalar faoliyatining turli-tuman turlarida shakllanadigan kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan.

Kompetensiya-bolaning bilim, ko'nikma, malaka va qadriyatlari majmuidir.

Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim berishda kompetensiyaviy yondashuv bolalarning bilish bilan bog'liq bo'lgan ehtiyojlari, muammolar va imkoniyatlarga samarali javob berish qobiliyatini shakllantirish, axloqiy me'yorlar va qadriyatlarni rivojlantirish,

boshqa insonlar bilan muloqot qilish, shaxsiy “Men” konsepsiyasini shakllantirishni oʻz ichiga oladi. Maktabgacha yoshdagi (6-7 yosh) bolaning tayanch kompetensiyalari quyidagilar:

- Kommunikativ.
- Ijtimoiy.
- Shaxsiy (“Men” konsepsiyasini qurish).
- Bilish.

Bolaning rivojlanish sohalari kompetensiyalari:

Rivojlanish sohalari boʻyicha kompetensiyalarni oʻzaro bogʻliq holda takomillashtirish bolaning har tomonlama rivojlanishini taʼminlash, shuningdek, uning maktab taʼlimi boʻlgan keyingi bosqichiga muammosiz oʻtishi va unga tayyor boʻlishi, boshlangʻich taʼlimda kompetensiyalarni shakllantirishi uchun zarurdir.

Kompetensiyalarni bola maktabgacha yosh davrida egallab borishini tarbiyachi-pedagoglarkuzatib nazorat qilib boradilar va shu orqali bolaning maktabga tayyorgarlik darajasi belgilanadishunday ekan, bola maktabgacha taʼlim tashkilotida har tomonlama maktabga tayyorlanadi. Maktabgacha taʼlim tashkilotida taʼlim va tarbiya jarayonining maqsadi bolaning tayanch kompetensiyalari va rivojlanish sohalarining kompetensiyalarini shakllantirish uchunshart-sharoitlarni yaratishdir. Rivojlanish sohalari boʻyicha kompetensiyalarni oʻzaro bogʻliq holda takomillashtirish bolaning har tomonlama rivojlanishini taʼminlash, shuningdek, uning maktab taʼlimi boʻlgan keying bosqichiga muammosiz oʻtishi va unga tayyor boʻlishi, boshlangʻich taʼlimda kompetensiyalarni shakllantirishi uchun zarurdir.²

Bolaning kompetensiyalari bola rivojining quyidagi sohalarida belgilanadi:

- Jismoniy rivojlanish va sogʻlom turmush tarzining shakllanishi;
- Ijtimoiy-hissiy rivojlanish;
- Nutq, muloqot, oʻqish va yozish malakalari;
- Bilish jarayonining rivojlanishi;
- Ijodiy rivojlanish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Toshpoʻlatova SH. Q. Kayumova N.M Aʼzamova M.N.Maktabgacha taʼllim pedagogika.
- 2.Ilk qadam davlat oʻquv dasturi 2022.
- 3.Sodiqova.Sh Maktabgacha pedagogika. Oʻquv qoʻllanma. “Metodist nashriyoti” 2023.
4. Karimova M “MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA TAʼLIM BERISHDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV”. «Maktabgacha taʼlim tizimi xodimlarini rivojlantirish: amaliyot va xorijiy tajriba» respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi 2024 yil 23-24 may